

AMERIČANÉ

GEORGE WASHINGTON

(*1732–†1799)

první americký prezident

(1789–1797)

Čahoun, který neuměl tančit

Předkové jeho rodičů přišli z Anglie do východoamerické Virginie již v polovině 17. století a on se narodil jako nejstarší syn v druhém manželství

Rodný dřevěný domek budoucího prvního prezidenta Spojených států amerických. Byl přízemní s mansardou a typickými dvěma komíny a stál na západním (pravém) břehu řeky Potomac.

poměrně zámožného plantážníka Augustina Washingtona (*1694–†1743) v městečku **Bridge's Creek** ve státě Virginia.

První stěhování prožil poté, co v roce 1735 otec dokončil stavbu nového dřevěného domku v Mount Vernon na rodinných pozemcích, vzdálených asi 20 km jihozápadně od současné americké metropole Washingtonu D. C. Zde chlapec začal chodit do venkovské školy, v níž se sice naučil číst, psát a počítat, ale další znalosti si musel získávat jako samouk*.

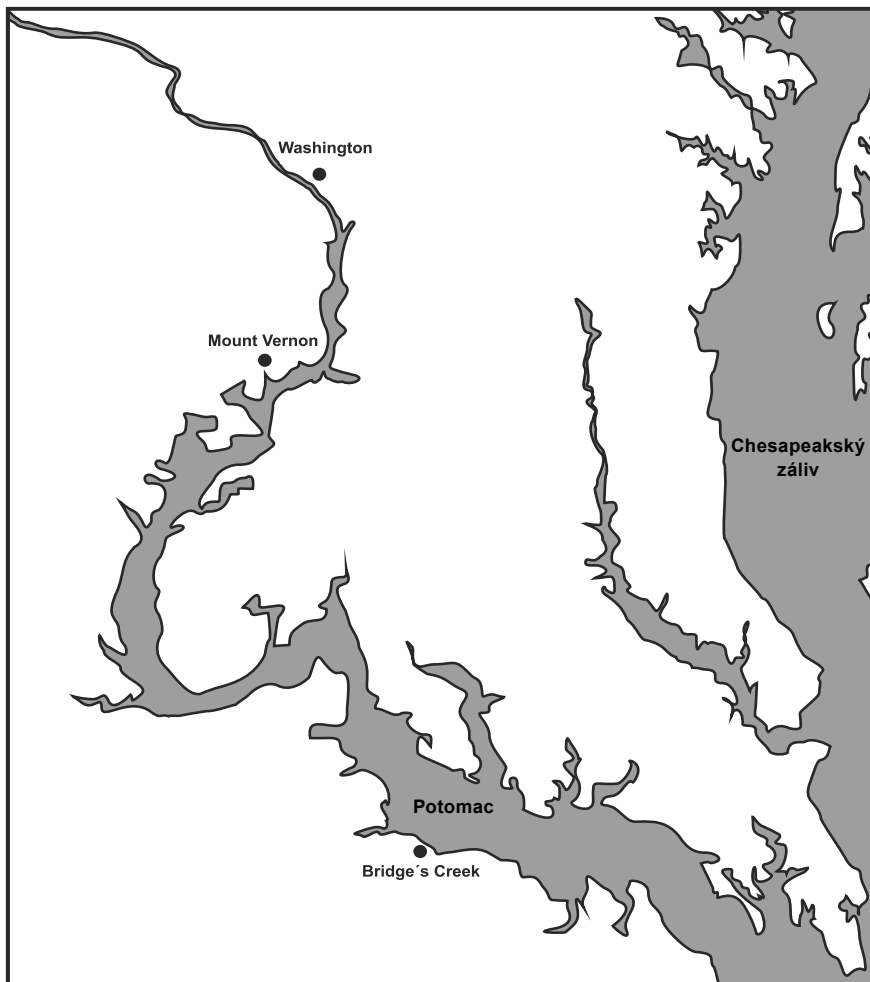
* G. Washington si byl svého **nedostatečného vzdělání vědom** po celý život, a nesnažil se zastírat ani to, že pravopis není jeho silnou stránkou. Když se v dospělosti dostal ke knihám, tak s ohledem na dlouhodobý nedostatek času sahal především po těch, které se zabývaly zemědělstvím a anglickou historií.

Poté, co otec Augustine roku 1743 v necelých padesáti letech zemřel, zdědil Mount Vernon jeho syn z prvního manželství **Lawrence** (*1718 až †1752), jenž se ujal svého o čtrnáct let mladšího nevlastního bratra George. Ten k němu s obdivem vzhlížel a velmi těžce nesl, když Lawrence zemřel na tuberkulózu. Když se z této ztráty vzpamatoval, pronajal si od ovdovělé švagrové Anne (*1728–†1761) Mount Vernon (i když se jeho vlastníkem stal teprve po její smrti), kde roku 1758 začal dlouhodobě přestavovat otcův původní domek a zároveň – jak uvidíme – zásadně změnil kurz svého života.

George Washington měl svalnatou, 188 cm vysokou postavu, hnědé vlasy s nádechem do ruda, modrošedé oči, výrazný nos a vystupující lícní kosti; jeho vzhled narušovaly jizvičky, které mu zůstaly po pravých (černých) neštovicích, a zkažené zuby*, kvůli nimž se snažil mít pokud možno zavřená ústa.

* **Problémy se zuby** měl již od mládí: často ho bolely, kazily se mu a ve dvaadvaceti letech přišel o první z nich. Tyto ztráty pokračovaly velmi intenzivně, a tak začal „sbírat“ zubní protézy neboli náhrady, s nimiž však míval patálie. První byla zhotovena ze slonoviny a ke zbylým zubům byla připevněna drátěnými sponami, avšak v ústech

nedržela, a navíc mu způsobovala bolesti, a tak zkoušel jednu novou náhradu za druhou. Zuby, které si do nich nechával vsadit, byly buď jeho (vypadlé), nebo získané od otroků. Když ve svých necelých šedesáti letech nastupoval do prezidentské funkce,

Jak je vidět, život G. Washingtona se točil kolem řeky Potomac, u níž vznikla i metropole nesoucí jeho jméno.

měl už pouze poslední vlastní zub. Tehdy o jeho ústní dutinu začal pečovat „otec amerického zubního lékařství“ John Greenwood (*1760–†1819), ale ani s jeho protézami nebyl G. Washington spokojen; stěžoval si, že mu deformují obličej, míval opuchlé rty a špatně vyslovoval sykavky, takže na veřejnosti nerad mluvil.

Když jednal s lidmi, choval se k nim zdvořile, při rozhovoru se jim díval do očí, leč udržoval si od nich odstup, a coby vynikající jezdec na koni býval „*v sedle jako přikovaný*“. Naopak tanec byl jeho velmi slabou stránkou, což nezměnilo ani to, že ve svých patnácti letech investoval do tanečních hodin 3 šilinky a 9 pencí (což v té době byla částka, za niž bylo možno koupit asi 9 kg mouky).

George Washington nepatřil k mužům, kteří se otáčeli za ženami a snažili se za každou cenu upoutat jejich pozornost. Naopak lze říci, že se měl před nimi na pozoru, takže se jich v jeho životě objevilo pouze pramálo.

První poznal ve svých šestnácti letech. Byla jí **osmnáctiletá Sally**, manželka jednoho jeho přítele, a dnes je údajně nesnadné říci, co ho na ní zaujalo, protože prý měla do krásy dosti daleko. Možná se mu více než ona líbilo prostředí, v němž žila, ale podstatné bylo, že „*jeho životem prošla jen jako sen*“.

Ve dvaceti letech ho zaujala **šestnáctiletá Betsy Fauntleroyová**, dceř jednoho z nejbohatších a nejvlivnějších mužů Virginie. Ta ho zřejmě upoutala proto, že tehdy už cíleně hledal ženu, která by mu přinesla věno, umožňující mu nakupovat vlastní půdu, ale v očích jejího otce byl chudák, jenž neměl nejmenší šanci stát se jeho zetěm. To bylo „*pro jeho sebevědomí nesnesitelné*“, takže si z této známosti odnesl zarputilou snahu prodat se mezi takzvaně lepší společnost vlastními silami.

Po tomto zážitku učinil na jaře roku 1758 první krok k tomu, aby si našel ženu, která by mu „*stála po boku a slušným věnem zhodnotila upadající statek*“, tedy zmíněný pronajatý Mount Vernon, a které by nikdo nemluvil do toho, zda řekne své „ano“. Došlo k tomu v době, kdy odjel do virginské metropole Williamsburg za lékařem, aby si ověřil svůj zdravotní stav, neboť měl obavy z tuberkulózy, jejíž obětí se stal milovaný Lawrence. Jelikož byl tehdy oslaben úplavicí, musel cestování rozdělit na kratší úseky, mezi

nimiž si dopřával odpočinek, a jednu takovouto zastávku trávil u známého, v jehož domě se setkal s baculatou **sedmadvacetiletou vdovou jménem Martha* Dandridge Custisová** (*1731–†1802), zvanou Patsy.

* **Paní Martha** měla za sebou tehdy obvyklou dívčí domáckou výchovu, zahrnující náboženství, hudbu a tanec. Poprvé se provdala ve svých osmnácti letech za zámožného, byť o dvacet let staršího muže, který zemřel roku 1757; zůstala sama se čtyřmi dětmi, z nichž dvě zemřely v dětském věku. Dcera Martha (*1756–†1773) zemřela v sedmnácti na padoucnici neboli epilepsii a syn John (*1754–†1781) se sice oženil a měl čtyři děti, ale „*nečekaně zemřel na jakési horečnaté onemocnění, které si přivodil při obléhání Yorktownu*“.

Martha byla malého vzrůstu (sahala Washingtonovi po prsa), měla velké oči, snažila se mnoho nemluvit (později přiznala, že se bála, aby neřekla něco nevhodného) a sama sebe označila za staromódní virginskou hospodyňku, „*kteřá jde pravidelně jako hodiny, je pilná jako včelka a cvrliká jako ptáček*“. Washingtonovi se líbila, a když navíc zjistil, že je slušně finančně zajištěná, došel k závěru, že právě ji hledal. Proto se cestou z Williamsburgu (uklidněn lékařskou prohlídkou) u ní zastavil, dne 25. března 1758 vyslechl její neoficiální „ano“ – a byť nešlo o lásku jako trám, byl s její odpovědí navýsost spokojen. Nevěsta si objednala nové šaty, on obstaral prstýnky a vzkázal správci Mount Vernonu, aby dal dům upravit „*k útulnému obývání*“. Ráno jejich svatebního dne, jímž se stal 6. leden 1759, vstoupil do Martina domu v modrém soukenném obleku s červenou hedvábnou podšívkou, s bílou saténovou vyšivanou vestou a v kalhotách pod kolena se zlatými přezkami; přezky zdobily i jeho boty. Do Mount Vernonu se paní Martha se dvěma dětmi nastěhovala v dubnu 1759 a stala se z ní nejen pilná hospodyňka, ale i příjemná hostitelka, jejíž hosté obzvláště oceňovali šunku, kterou sama udíla.

Manželství, které George s Marthou uzavřel, trvalo téměř jedenačtyřicet let. S prvním mráčkem, způsobeným zjištěním, že Martha přinesla menší věno, než očekával, se časem vyrovnal, ale téměř po celý jejich společný život ho trápilo, že mu nedala dědice.